

Dnro V/39707/2023

2.5.2024

Viinien pakkausmerkinnät

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Viinien määritelmät ja laatuluokat	4
3. Viinin pakkausmerkintöjen pakolliset merkinnät.....	5
4. Täsmennyksiä viinin pakollisiin merkintöihin.....	7
4.1. Alkoholipitoisuuden poistamista koskeva käsittely.....	7
4.2. Alkoholipitoisuus	8
4.3. Lähtöisyysmerkintä	8
4.4. Pullottajan, tuottajan, maahantuojan ja myyjän määritelmät.....	9
4.5. Yliherkkyttä aiheuttavia ainesosia koskevat merkinnät	10
4.6. Ainesosaluettelo	11
4.7. Ravintoarvoilmoitus	12
4.7.1. Energiasisällön laskenta	13
5. Päälysmerkinnässä käytettävät kielet ja merkintöjen oikeellisuus.....	13
6. Viinin vapaaehtoiset merkinnät.....	14
6.1. Luomuviini.....	15
7. Maustettujen viinien pakkausmerkintöjä koskevat vaatimukset	16

1. Johdanto

Tässä ohjeessa käsitellään rypäleвиinien ja maustettujen viinien pakkausmerkintöjä. Muiden viinituotteiden (väkevät viinit, helmeilevät viinit, kuohuviinit, hiilihapotetut viinit, rypäleen puristemehut, käymistilassa olevat rypäleen puristemehut, tiivistetyt rypäleen puristemehut, käymistilassa olevat uudet viinit ja ylikypsistä rypäleistä valmistetut viinit) pakkausmerkintöjä koskevat vaatimukset löytyvät alla mainituista asetuksista. Ohjetta sovelletaan kaikkiin yhteisön alueella myytäviin viineihin mukaan lukien kolmansista maista tuodut viinit.

Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin. Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Valviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa. Valviran kanta voi muuttua, mikäli yhteisötasolla asioista tehdään toisenlainen tulkinta, saadaan oleellista lisätietoa tai säädökset muuttuvat.

Tämä ohje korvaa Valviran ohjeen Viinien pakkausmerkinnät (dnro V/39707/2023, päiväys 8.12.2023). Ohjeeseen on täydennetty maustettujen viinien pakkausmerkintöjä.

Viinien päällyksmerkintöjä koskevat muun muassa seuraavat säädökset ja niiden muutokset:

- [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2013/1308 maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä](#) (jäljempänä perusasetus)
- [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2021/2117](#) (muutettu asetuksia 1308/2013, 1151/2012, 251/2014 sekä 228/2013), tässä muutoksessa viini, josta alkoholi on poistettu)
- [Euroopan komission delegoitu asetus \(EU\) 2019/33, joka koskee asetuksen 1308/2013 täydentämistä viinialan alkuperänimitysten, maantieteellisten merkintöjen ja perinteisten merkintöjen suojaa koskevien hakemusten, vastaväitemenettelyn, käyttörajoitusten, tuote-erien muutosten, suojan peruutuksen sekä merkintöjen esillepanon osalta](#)
- [Euroopan komission delegoitu asetus \(EU\) 2023/1606 delegoidun asetuksen 2019/33 muuttamisesta rypäletuotteita koskevien pakollisten merkintöjen](#)

[esittämistä koskevien tiettyjen säännösten osalta ja rypäletuotteiden ainesosien ilmoittamista ja merkitsemistä koskevien sääntöjen osalta](#)

- [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2011/1169 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille](#) (jäljempänä elintarviketietoasetus)
- [Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille 2014/834](#)
- [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/91/EU elintarvike-erän tunnistamismerkinnöistä](#)
- [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/45/ETY valmiiksi pakattujen tuotteiden nimellismääristä sekä työ- ja elinkeinoministeriön asetus 220/2009](#)
- [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2014/215 maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta](#)
- [Komission delegoitu asetus \(EU\) 2024/585, asetuksen \(EU\) N:o 251/2014 täydentämisestä maustettujen viinituotteiden ainesosien ilmoittamista ja merkitsemistä koskevien erityissääntöjen osalta](#)
- Lainsäädännön lisäksi komissio on julkaissut [kysymyksiä ja vastauksia viinien merkintöjä koskevien EU:n uusien säännösten täytäntöönpanosta](#).

2. Viinien määritelmät ja laatuluokat

EU:ssa viinit luokitellaan eri rypäletuoteluokkiin viinin perusasetuksen liitteen VII osan II mukaisesti. Liitteessä on määritelty valmistustavat sekä laadulliset ominaisuudet, jotka eri rypäletuotteella tulee olla, jotta sitä voidaan kutsua esim. viiniksi, väkeväksi viiniksi, kuohuviiniksi, laatukuohuviiniksi, helmeileväksi viiniksi, hiilihapotetuksi helmeileväksi viiniksi, rypäleen puristemehuksi jne.

Viinit luokitellaan sen mukaan, onko niillä maantieteellinen merkintä vai ei. Maantieteellisellä merkinnällä varustetut viinit jaetaan:

- suojatun alkuperänimityksen omaavat viinit, SAN (Wines with Protected Designation of Origin, PDO)
- suojatun maantieteellisen merkinnän omaavat viinit SMM (Wines with Protected Geographical Indication, PGI).

3. Viinin pakkausmerkintöjen pakolliset merkinnät

Viinin perusasetuksen mukaisesti viinin pakollisia merkintöjä ovat:

- **Rypäletuotteen luokka** (1308/2013 liite VII osa II) mukaisesti luokiteltu: mm. viini, väkevä viini, kuohuviini, laatukuohuviini, maustettu laatukuohuviini, helmeilevä viini, hiilihapotettu helmeilevä viini, rypäleen puristemehu. Poikkeuksena ovat suojatun alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän omaavat tuotteet, joilla rypäletuotteen luokka voidaan jättää pois
- Rypäletuoteluokka tulee täydentää ilmaisulla ”**alkoholi poistettu**”, jos tuotteen todellinen alkoholipitoisuus on enintään 0,5 tilavuusprosenttia. Mikäli alkoholipitoisuus on yli 0,5 tilavuusprosenttia ja alle luokan todellisen vähimmäisalkoholipitoisuuden rypäletuoteluokka tulee täydentää ilmaisulla ”**alkoholi poistettu osittain**”. (tarkemmin kappale 4.1)
- Mikäli viinillä on **suojattu alkuperänimitys (SAN) tai maantieteellinen merkintä (SMM)**, tulee pakkauksessa olla ilmaisu ”suojattu alkuperänimitys” tai ”suojattu maantieteellinen merkintä” ja suojatun alkuperänimityksen nimi tai maantieteellisen merkinnän nimi. SAN- tai SMM-merkintä voidaan jättää pois, jos tuotteella on EU:n tai kansallisen lainsäädännön nojalla suojattu alkuperänimitys tai suojattu maantieteellinen merkintä
- **Todellinen alkoholipitoisuus** tilavuusprosentteina (tarkemmin kappale 4.2)
- **Maininta lähtöpaikasta** (tarkemmin kappale 4.3)
- **Pullottajan nimi ja osoite** sekä ilmaisu ”pullottaja” tai ”pullottanut (...)” (tarkemmin 2019/33 artikla 46) tai, jos kyseessä on kuohuviini, hiilihapotettu kuohuviini, laatukuohuviini tai maustettu laatukuohuviini, **valmistajan tai myyjän nimi ja osoite** sekä ilmaisu ”tuottaja” tai ”tuottanut (...)” ja ”myyjä” tai ”myy (...)” (määritelmät kappaleessa 4.4.)
- **Maahantuoja, jos kyseessä on kolmannen maan viini** (tarkemmin kappaleessa 4.4.). Ennen maahantuojan nimeä ja osoitetta on merkittävä ilmaisu ”maahantuoja” tai ”maahantuonut”
- Viinin sisältämiä **yliherkkyyttä aiheuttavia ainesosia osoittavat merkinnät** (tarkemmin kappaleessa 4.5.)
- **Sisällön määrä** ilmoitettuna litroina, senttilitroina tai millilitroina. Viineille ja maustetuille viineille on EU:n direktiivillä 2007/45/ETY asetettu sallitut

pakkauskoot. Esimerkiksi kuohumattomalle viinille sallittu sisällön nimellismäärä kokoluokassa 100–1 500 ml ovat vain: 100, 187, 250, 375, 500, 750, 1 000, 1 500 ml

Kuohuviinille kokoluokassa 125–1 500 ml vain seuraavat 5 nimellismäärää: 125, 200, 375, 750, 1 500 ml

Väkevälle ja maustetulle viinille kokoluokassa 100–1 500 ml vain seuraavat 7 nimellismäärää: 100, 200, 375, 500, 750, 1 000, 1 500 ml

- **Maininta sokeripitoisuudesta**, jos kyseessä on kuohuviini, hiilihapotettu kuohuviini, laatukuohuviini tai maustettu laatukuohuviini (tarkemmin 2019/33 artikla 47 ja liite III, päivitetty 1606/2023):

<u>Ilmaisu</u>	<u>Käyttöedellytykset</u>
brut nature, naturherb (täysin kuiva, ei lisättyjä sokereita)	0-<3 g/l
extra brut, extra herb (täysin kuiva)	0–6 g/l
brut, herb (erittäin kuiva)	0-<12 g/l
extra sec, extra dry (erittäin kuiva)	12–17 g/l
kuiva, sec, dry	17–32 g/l
puolikuiva, demi-sec, medium dry	32–50 g/l
makea, doux, sweet	>50 g/l

- **Elintarvike-erän tunnus**. Elintarvike-erän tunnuksena on käytettävä merkintää, jonka perusteella voidaan tunnistaa erä, johon elintarvike kuuluu. Tunnuksen eteen on merkittävä kirjain "L", ellei tunnus muuten erotu selvästi muista pakkausmerkinnöistä
- **Ainesosaluettelo 8.12.2023 lähtien tuotetuissa/valmistetuissa viineissä** (tarkemmin 4.4 ja 4.6)
- **Ravintoarvoilmoitus 8.12.2023 lähtien tuotetuissa/valmistetuissa viineissä** (tarkemmin 4.4 ja 4.7)
- **Vähimmäissäilyvyysaika**, jos on kyse rypäletuotteista, joille on tehty alkoholin poistamista koskeva käsittely ja joiden todellinen alkoholipitoisuus on alle 10 tilavuusprosenttia.

4. Täsmennyksiä viinin pakollisiin merkintöihin

Asetuksen 2019/33 mukaan pakollisten merkintöjen on oltava näkyvillä astian pinnassa olevassa kentässä siten, että ne voidaan lukea samanaikaisesti astiaa kääntämättä, ja ne on esitettävä pysyvin kirjaimin, jotka erottuvat selvästi ympäröivästä tekstistä tai ympäröivistä kuvista. Seuraavat pakolliset merkinnät voivat sijaita edellä mainitun kentän ulkopuolella

- allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet tai tuotteet, jos ainesosaluettelo toimitetaan sähköisesti;
- tieto maahantuojasta;
- erän numero; ja
- vähimmäissäilyvyysaika.

Pakolliset merkinnät on merkittävä kirjaimin, joiden koko käytetystä kirjaisintyyppistä riippumatta on vähintään 1,2 mm.

4.1. Alkoholipitoisuuden poistamista koskeva käsittely

Rypäletuotteista viinin, kuohuviinin, laatukuohuviinin, aromaattisen laatukuohuviinin, hiilihapotetun kuohuviinin, helmeilevän viinin ja hiilihapotetun helmeilevän viinin alkoholipitoisuuden poistaminen joko kokonaan tai osittain on mahdollista sen jälkeen, kun kyseinen viini on saavuttanut määritelmän mukaiset ominaisuudet. Vain asetuksessa kuvatut menetelmät alkoholin poistamiseksi on sallittuja. Alkoholin poistamista koskeva käsittely ei myöskään saa aiheuttaa rypäletuotteelle aistinvaraisia virheitä. Alkoholin poistamiseen liittyvä käsittely on markkinajärjestelyasetuksen mukaan viinin valmistusta. Eli alkoholin poistaminen viinistä Suomessa ei mahdollista tuotteen kutsumista esimerkiksi ”viini, alkoholi poistettu”.

Rypäletuoteluokka, esimerkiksi viini tulee täydentää ilmaisulla ”alkoholi poistettu”, jos tuotteen todellinen alkoholipitoisuus on enintään 0,5 tilavuusprosenttia. Mikäli alkoholipitoisuus on yli 0,5 tilavuusprosenttia ja alle luokan todellisen vähimmäisalkoholipitoisuuden rypäletuoteluokka tulee täydentää ilmaisulla ”alkoholi poistettu osittain”. Edellä mainitut nimitykset tulee olla samassa kentässä pakollisten merkintöjen kanssa.

Jos alkoholipitoisuuden poistamista koskeva käsittely ei ole tehty asetuksen mukaan, ei tuotetta voi kutsua viiniksi, eikä siihen voi liittää mainintoja alkoholi poistettu tai alkoholi poistettu osittain.

4.2. Alkoholipitoisuus

Todellinen alkoholipitoisuus merkitään tilavuuden prosenttiyksikköinä tai prosenttiyksikön puolikkaina ($\pm 0,5$ til-%). Alkoholipitoisuus saa poiketa merkitystä enintään 0,5 tilavuusprosenttia (komission asetus 2019/33). Lukua seuraa tunnus "til-%" ja sitä voi edeltää ilmaisu

- "todellinen alkoholipitoisuus" tai
- "todellinen alkoholi" tai
- "alk."

Joissakin EU:n ja kolmansien maiden välisissä sopimuksissa hyväksytään, että alkoholipitoisuus merkitään 0,1 tilavuusprosentin tarkkuudella. Tällaisia maita ovat Australia ja Sveitsi.

Merkinnässä ilmoitettu pitoisuus ei saa olla yli 0,5 tilavuusprosenttia suurempi tai pienempi kuin määritetty pitoisuus, lisäksi huomioidaan mittausepävarmuus. Tästä vaatimuksesta on poikkeuksia joissakin EU:n ulkopuolisissa maissa kuten USA:ssa ja Australiassa.

Suojatulla alkuperänimityksellä tai maantieteellisellä merkinnällä varustettujen, yli kolme vuotta pulloissa varastoitujen rypäletuotteiden sekä kuohuviinien, laatukuohuviinien, hiilihapotettujen kuohuviinien, helmeilevien viinien, hiilihapotettujen helmeilevien viinien, väkevien viinien ja ylikypsistä rypäleistä valmistettujen viinien alkoholipitoisuus ei kuitenkaan saa olla yli 0,8 tilavuusprosenttia suurempi tai pienempi kuin määritetty pitoisuus, lisäksi huomioidaan mittausepävarmuus.

4.3. Lähtöisyysmerkintä

Viinin lähtöisyysmerkinnässä tulee mainita jokin seuraavista merkinnöistä; "(...lainen/...läinen)viini", "tuotettu (...ssa/ssä) tai "(...lainen/...läinen) tuote tai vastaava ilmaisu, johon lisätään sen jäsenvaltion tai kolmannen maan nimi, jossa rypäleet on korjattu ja valmistettu viiniksi. Sellaisen viinin, joka on valmistettu sekoittamalla eri jäsenvaltioista peräisin olevia viinejä tai jos viini on

valmistettu jäsenvaltiossa rypäleistä, jotka on korjattu jossain toisessa jäsenvaltiossa, merkinnät on esitetty asetuksen 2019/33 artiklassa 45.

Euroopan komissio julkaisi Israelin siirtokuntatuotteiden alkuperämerkintää koskevan tulkintaohjeensa 12.11.2015 (2015/C 375/05). Sittemmin Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-363/18 on tarkentanut velvollisuutta alkuperän merkitsemisestä. Tietystä maasta tai tietyltä alueelta peräisin olevina tavaroina pidetään tavaroita, jotka ovat joko kokonaan tuotettu kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella tai joille on suoritettu kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella viimeinen merkittävä jalostus tai käsittely. Mikäli tuote on peräisin Israelin siirtokunta-alueelta, tulee tämä mainita selkeästi. Maininnan, jonka mukaan elintarvike on peräisin ”Israelin siirtokunnasta” ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan. Sellaisten Länsirannalta tai Golanin kukkuloilta peräisin olevien tuotteiden, jotka ovat peräisin siirtokunnista, alkuperä tulee merkitä ”Golanin kukkuloilta (Israelin siirtokunnasta) peräisin oleva tuote” tai ”Länsirannalta (Israelin siirtokunnasta) peräisin oleva tuote”.

Palestiinasta peräisin olevien tuotteiden (jotka eivät ole peräisin siirtokunnista), merkintä, joka ei ole harhaanjohtava maantieteellisen alkuperän kannalta mutta vastaa kansainvälistä käytäntöä, voi olla esimerkiksi ”Länsirannalta peräisin oleva tuote (palestiinalainen tuote)”, ”Gazan alueelta peräisin oleva tuote” tai ”Palestiinasta peräisin oleva tuote”.

4.4. Pullottajan, tuottajan, maahantuojan ja myyjän määritelmät

- **pullottajalla** tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä taikka näiden henkilöiden ryhmittymää, joka suorittaa pullotuksen tai suorittaa sen lukuunsa;
- **pullotuksella** tarkoitetaan kyseisen tuotteen pakkaamista enintään 60 litran astioihin myyntiä varten;
- **tuottajalla (valmistajalla)** tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka näiden ryhmittymää, joka suorittaa tai jonka puolesta suoritetaan rypäleiden, rypäleen puristemehun ja viinin jalostusta kuohuviineiksi, hiilihapotetuiksi kuohuviineiksi, laatukuohuviineiksi ja maustetuiksi laatukuohuviineiksi;
- **maahantuojalla** tarkoitetaan yhteisöön sijoittautunutta luonnollista tai oikeushenkilöä taikka näiden ryhmittymää, joka on vastuussa muiden kuin yhteisötavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisesta

- **myyjällä** tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka näiden ryhmittymää, joka ei ole tuottajan määritelmän mukainen, ja joka ostaa ja laskee liikkeeseen kuohuviinejä, hiilihapotettuja kuohuviinejä, laatukuohuviinejä ja maustettuja laatukuohuviinejä;
- **osoitteella** tarkoitetaan paikallista hallintoaluetta ja jäsenvaltiota, jossa on pullottajan, tuottajan, myyjän tai maahantuojan päätoimipaikka.

Viini on tuotettu, kun se täyttää rypäletuoteluokan määritelmien mukaiset vaatimukset. Viinillä tarkoitetaan tuotetta (1308/2013 liite VII, II osa),:

- joka saadaan murskatuista tai murskaamattomista tuoreista rypäleistä tai rypäleen puristemehusta ainoastaan täydellisellä tai osittaisella alkoholikäymisellä.
- jonka on täytettävä alkoholipitoisuutta koskevat vaatimukset eli alkoholipitoisuuden on oltava vähintään 8,5 tai 9 tilavuusprosenttia riippuen miltä viininviljelyvyöhykkeiltä rypäleet on poimittu ja enintään 15 tilavuusprosenttia. Tiedetyt poikkeukset alkoholipitoisuuteen on mahdollisia, jos viinillä on suojattu alkuperänimitys tai suojattu maantieteellinen merkintä.
- jonka kokonaishappopitoisuus viinihappona ilmaistuna on oltava vähintään 3,5 grammaa litrassa eli 46,6 milliekvivalenttia litrassa.

4.5. Yliherkkyyttä aiheuttavia ainesosia koskevat merkinnät

Yliherkkyyttä koskevat ainesosat on oltava pakkauksessa suomeksi ja ruotsiksi. Merkinnät vaaditaan sekä vähittäismyynnissä että anniskelussa oleville juomille.

Yliherkkyyttä aiheuttavat ainesosat, kuten rikkidioksidi ja sulfiitti, joiden pitoisuudet ovat yli 10 mg/kg tai 10 mg/l SO₂:na ilmaistuna, on aina ilmoitettava etiketissä.

Viinin valmistuksessa saatetaan käyttää kirkastamiseen kananmunavalkuaisen proteiineja ja/tai maidon kaseiiniproteiinia.

Yliherkkyyttä aiheuttavat ainesosat on ilmoitettava merkinnöissä ilmaisun ”sisältää” jälkeen:

- ”sisältää sulfiittia”, ”sisältää sulfiitteja”, tai ”sisältää rikkidioksidia”

- ”sisältää kananmunaa”, ”sisältää kananmunaproteiinia”, ”sisältää kananmunatuotetta”, ”sisältää lysosyymiä (kananmunasta)” tai ”sisältää kananmuna-albumiinia”
- ”maitoa”, ”maitotuotteita”, ”kaseiinia (maidosta)” tai ”maitoproteiinia”.

Allergeenimerkintöjen lisäksi voidaan käyttää asetuksen 2019/33 artiklan 41(2) mukaisia kuvia:

Poikkeuksena maito- ja munaproteiinien merkitsemiselle ovat:

- viinit, jotka on tuotettu 2011 tai aiempien vuosien sadosta. Mikäli kyseessä ei ole vuosikertaviini, toimijan tulee osoittaa minkä vuoden rypäleistä on valmistettu (kaupalliset asiakirjat ja V11-asiakirjan määräysseoste)
- viinit, jotka on tuotettu vuoden 2012 rypäleistä ja laitettu EU:n markkinoille bulkkina ennen 1.7.2012 vaikka niitä ei olisikaan etiketoitu ennen kyseistä päivää
- viinit, joiden valmistuksessa ei ole käytetty maito- tai kananmunaproteiineja tai jos lopputuotteesta ei kansainvälisen viinijärjestön menetelmillä (OIV) pystytä havaitsemaan kananmuna proteiineja.

4.6. Ainesosaluettelo

Ainesosaluettelo voidaan esittää etiketissä, tai toimittaa sähköisessä muodossa, josta on ilmoitettu pakkauksessa tai siihen liitettyssä etiketissä. Jos ainesosaluettelo on sähköisessä muodossa, sovelletaan seuraavia vaatimuksia:

- käyttäjätietoja ei saa kerätä tai jäljittää,
- ainesosaluettelo ei saa esittää muiden myynti- tai markkinointitarkoituksiin tarkoitettujen tietojen kanssa, ja
- yliherkkyyttä aiheuttavien ainesosien merkinnät on ilmoitettava suoraan pakkauksessa tai siihen liitettyssä etiketissä.

Elintarviketietoasetuksen mukaan ainesosaluettelo on otsikoitava tai sen edellä on oltava soveltuva otsikko, joka koostuu ilmauksesta ”ainesosat” tai sisältää sen. Ainesosaluettelon tulee sisältää kaikki elintarvikkeen ainesosat painon mukaan alenevassa järjestyksessä sellaisina kuin ne ilmoitettiin niiden käyttöhetkellä elintarvikkeen valmistusprosessissa.

Viinien ainesosaluettelosta on tarkemmin säädetty asetuksen 1606/2023 artiklassa 48 a. Siinä kuvataan mm.

- miten ilmaisia rypäleet voidaan käyttää
- viininvalmistuksessa sallittujen yhdisteiden luokat, nimet ja lisäaineet (E-koodit), jotka voidaan ilmoittaa ainesosaluettelossa
- ilmaisut, joilla ainesosaluettelossa osoitetaan allergioita tai intoleransseja aiheuttavat yhdisteet
- tarkennukset lisäaineiden ja pakkauskaasujen käytöstä ja merkinnöistä
- tirage-liuoksen ja expedition-liuoksen merkinnöistä.

4.7. Ravintoarvoilmoitus

Ravintoarvoilmoitus voi pakkauksessa tai siihen liitetyssä etiketissä rajoittua pelkkään energiasisältöön, joka voidaan ilmaista käyttämällä energian tunnusta E. Tällaisessa tapauksessa täydellinen ravintoarvoilmoitus on toimitettava sähköisessä muodossa, mistä ilmoitetaan pakkauksessa tai siihen liitetyssä etiketissä. Kyseistä ravintoarvoilmoitusta ei saa esittää muiden myynti- tai markkinointitarkoituksiin tarkoitettujen tietojen kanssa eikä käyttäjätietoja saa kerätä tai jäljittää.

Ravintoarvoilmoitus tehdään noudattaen elintarviketietoasetuksen artikloja 30 - 34. Ravintoarvoilmoituksen on sisällettävä:

- a. energiasisältö ja
- b. rasvan, tyydyttyneiden rasvojen, hiilihydraatin, sokereiden, proteiinin ja suolan määrät.

4.7.1. Energiasisällön laskenta

Energiasisältö lasketaan elintarviketietoasetuksen liitteessä XIV olevia muuntokertoimia käyttämällä.

Ilmoitettujen arvojen on tapauksen mukaan oltava keskiarvoja, jotka perustuvat

- a. valmistajan tekemään analyysiin elintarvikkeesta,
- b. laskelmaan, joka on tehty käytettyjen ainesosien tunnettujen tai todellisten keskiarvolukujen perusteella, tai
- c. laskelmaan, joka perustuu yleisesti tunnettuun ja hyväksytyyn tietoon (esim. Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämä Fineli-tietokanta) .

Tietojen esittämistapaa koskevat mm. seuraavat vaatimukset:

- Energiasisältö ja ravintoaineiden määrä on ilmaistava 100:a millilitraa kohti kilojouleina ja kilokaloreina (kJ/kcal).
- Ravintoarvoilmoituksen tiedot on merkittävä samaan nähtävissä olevaan kenttään. Ne on esitettävä yhtenä kokonaisuutena selkeässä muodossa elintarviketietoasetuksen liitteessä XV säädetyssä esitysjärjestyksessä.
- Tiedot on esitettävä taulukon muodossa, numeroarvot suorassa linjassa, jos tilaa on. Jos tilaa ei ole, ilmoitus on esitettävä vaakasuorilla riveillä.

5. Päälyksmerkinnässä käytettävät kielet ja merkintöjen oikeellisuus

Maatalouden markkinajärjestelyasetuksen mukaan viinien pakolliset ja vapaaehtoiset merkinnät, jotka ilmaistaan sanoina, on tehtävä yhdellä tai useammalla unionin virallisella kielellä siten, että lopullisen kuluttajan on helppo ymmärtää kaikki nämä merkinnät.

Edellä esitetystä poiketen, rikkidioksidia sekä muna- ja maitotuotteita osoittavat merkinnät sekä ainesosaluettelo ja ravintoarvoilmoitus on kuitenkin tehtävä aina sekä suomen että ruotsin kielellä.

Päälyksmerkinnöissä ja tuotteiden mainonnassa annetut tiedot eivät saa olla virheellisiä tai aiheuttaa sekaannusta. Viranomaiset voivat vaatia tuotteiden

pullottajia, lähettäjiä tai maahantuojia todistamaan, että tuotetta koskevat merkinnät pitävät paikkansa.

Jos ainesosaluettelo ja ravintoarvoilmoitus esitetään sähköisessä muodossa esimerkiksi QR-koodia käyttämällä, on QR-koodin yhteydessä hyvä olla maininta sieltä löytyvästä tiedosta suomeksi ja ruotsiksi.

6. Viinin vapaaehtoiset merkinnät

- Satovuosi
- Yhden tai useamman rypälelajikkeen nimi
- Muiden rypäletuotteiden kuin kuohuviinin, hiilihapotetun kuohuviinin, laatukuohuviinin ja maustetun laatukuohuviinin sokeripitoisuuden merkitseminen:

<u>Ilmaisu</u>	<u>Käyttöedellytykset</u>	
kuiva, sec, dry	0 - 4	g/l
kuiva, sec, dry	0 - 9	g/l
- kun kokonaishappopitoisuus ilmoitettuna grammoina viinihappoa litraa kohti ei alita jäännössokeripitoisuutta enempää kuin 2 grammaa litraa kohti		
puolikuiva, demi-sec, medium dry	4 - 12	g/l
puolikuiva, demi-sec, medium dry	9 - 18	g/l
- kun kokonaishappopitoisuus ilmoitettuna grammoina viinihappoa litraa kohti ei alita jäännössokeripitoisuutta enempää kuin 10 grammaa litraa kohti		
puolimakea, moelleux, medium sweet	18 - 45	g/l
makea, doux, sweet	45 -	g/l

- Eräisiin tuotantomenetelmiin viittaavat ilmaisut
 - ”pullossa käytetty”/”pullossa käynyt” voidaan käyttää ainoastaan kolmannen maan suojatulla alkuperänimityksellä tai maantieteellisellä merkinnällä varustettuja kuohuviinejä taikka laatukuohuviinejä
 - käytetty/kypsytetty/vanhennettu [puulaji] tynnyrissä tai käytetty/kypsytetty/vanhennettu tynnyrissä
 - ”käynyt pullossa perinteisen menetelmän mukaisesti” ”perinteinen menetelmä”, ”klassinen menetelmä” tai ”perinteinen klassinen menetelmä” voidaan käyttää

kuvaamaan ainoastaan kolmannen maan suojatulla alkuperänimityksellä tai maantieteellisellä merkinnällä varustettuja kuohuviinejä taikka laatukuohuviinejä

- "crémant" voidaan käyttää kuvaamaan ainoastaan suojatulla alkuperänimityksellä tai kolmannen maan maantieteellisellä merkinnällä varustettuja valkoisia tai vaaleanpunaisia (rose) laatukuohuviinejä.
- Suojatulla alkuperänimityksellä (SAN) tai maantieteellisellä merkinnällä (SMM) varustetuille viineille vapaaehtoisia merkintöjä ovat
 - Näitä kuvaava yhteisön tunnus
 - Perinteiset merkinnät, jotka kuvaavat tuotanto- tai vanhentamismenetelmää taikka viinin laatua, väriä, paikkaa tai kyseiseen viiniin liittyvää historiallista tapahtumaa
 - Kun kyseessä on merkinnän perustana olevaa aluetta pienemmän tai suuremman maantieteellisen yksikön nimi, joka on muu kuin suojatun alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän nimi.

Vapaaehtoisien merkintöjen käyttöä koskevat vaatimukset on esitetty tarkemmin asetuksen 2019/33 artikloissa 45 - 55.

6.1. Luomuviini

Mikäli viini täyttää luonnonmukaiselle viinille asetetut vaatimukset ja se on markkinoilla luomutuotteena, tulee tuotteen pakkausmerkinnöissä olla EU:n luomutunnus, valvontaviranomaisen tunnusnumero sekä maininta siitä, missä tuotteen maatalousperäiset raaka-aineet on tuotettu. Merkinnöistä tarkemmin Valviran ohjeessa Luonnonmukaisesti tuotettujen alkoholijuomien valvonta.

7. Maustettujen viinien pakkausmerkintöjä koskevat vaatimukset

Maustetut viinituotteet ovat viinin perusasetuksessa tarkoitetuista viinialan tuotteista valmistettuja tuotteita, jotka on maustettu. Maustettujen viinien asetuksessa on jaoteltu kyseiset juomat kolmeen luokkaan:

- maustetut viinit
- maustetut viinipohjaiset juomat
- maustetut viinistä valmistetut juomasekoitukset.

Asetuksessa on esitetty valmistusmenetelmiä koskevat vaatimukset kyseisille juomille. Jokaiselle luokalle on vaatimuksia siitä

- mitä rypäletuotetta valmistukseen voidaan käyttää
- mikä rypäletuotteiden osuuden on lopputuotteessa oltava
- alkoholipitoisuus
- voiko tuotetta makeuttaa tai värjätä
- voiko tuotteeseen lisätä alkoholia tai rypälemehua.

Maustettujen viinien esittelyyn ja pakkausmerkintöihin sovelletaan maustettujen viinien asetusta ja elintarviketietoasetusta.

Tuotteiden nimeämistä koskevat vaatimukset on esitetty maustettujen viinien asetuksessa. Maustettujen viinien asetuksen mukaisia myyntinimityksiä käytetään kuvaamaan juoman nimeä ja tuotteen on täytettävä sille asetetut, valmistusta koskevat vaatimukset. Esimerkiksi väkevän viiniglögin on täytettävä maustetun viinin valmistukselle ja glögille asetetut vaatimukset ja viiniglögin maustetulle viinipohjaiselle juomalle ja viiniglögille asetetut vaatimukset.

Maustettujen viinien asetuksessa on tarkennettu myyntinimitystä täydentäviä ilmaisuja esimerkiksi

- sokeripitoisuutta koskevia ilmaisuja (erittäin kuiva, kuiva, puolikuiva, puolimakea ja makea)

- ilmaisua ”kuohuva” voi käyttää, jos kuohuviinin määrä on vähintään 95 prosenttia
- myyntinimityksiin voidaan myös lisätä viittaus käytettyyn pääaromiaineeseen.

Maustettujen viinien ravintoarvoilmoitus sekä ainesosaluettelo voidaan esittää etiketissä tai toimittaa sähköisessä muodossa samoin edellytyksin kuin viineille.

Maustettujen viinien ainesosaluettelo

Maustetun viinituotteen valmistuksessa käytettävät rypäletuotteet on ilmoitettava maustetun viinituotteen ainesosaluettelossa sanalla ”viini” tai käytettyjen rypäletuotteiden nimillä. Heti näiden ilmaisujen jäljessä on mainittava kyseisten delegoidun asetuksen (EU) 2019/33 48 a artiklan mukaisesti lueteltujen rypäletuotteiden ainesosat suluissa.

Jos perusrypäletuotteisiin lisätään ennen maustetun viinituotteen pullottamista tai sen aikana seuraavia ainesosia, ne voidaan merkitä edellä kuvattujen sulkujen ulkopuolelle seuraavasti:

- a) ”tiivistetty rypäleen puristemehu” ja/tai ”puhdistettu tiivistetty rypäleen puristemehu” voidaan ilmoittaa käyttämällä ilmaisua ”tiivistetty rypäleen puristemehu”;
- b) sulfiitit, munat ja munapohjaiset tuotteet sekä maito ja maitopohjaiset tuotteet voidaan ilmoittaa käyttämällä delegoidun asetuksen (EU) 2019/33 liitteessä I olevassa A osassa lueteltuja ilmaisuja;
- c) luokkaan ”pakkauskaasut” kuuluvat lisäaineet voidaan korvata erityisellä maininnalla ”Pullotettu suojakaasussa”.

Jos ainesosaluettelo toimitetaan sähköisesti, sulfiitit, munat ja munapohjaiset tuotteet sekä maito ja maitopohjaiset tuotteet on mainittava kerran pakkauksessa tai siihen kiinnitetyssä etiketissä sanan ”sisältää” jälkeen samalla kun mainitaan maustetun viinituotteen valmistuksessa käytetyt mahdolliset allergioita tai intoleransseja aiheuttavat muut aineet tai tuotteet. Näihin ilmaisuihin voidaan liittää delegoidun asetuksen (EU) 2019/33 liitteessä I olevassa B osassa esitetty asiaankuuluva kuva. Merkinnät tulee pakollisina pakkausmerkintöinä esittää suomeksi ja ruotsiksi.

Pakkausmerkinnöissä on aina huomioitava se, että kuluttajaa ei johdeta harhaan.

Lisätietoja päällymerkinnöistä voi pyytää osoitteesta alkoholi@valvira.fi.

Valvira

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi